

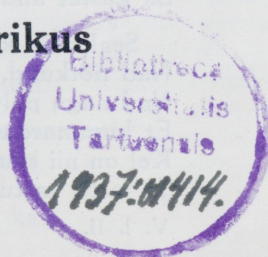
Laulud

Lõikusepähal, 10. okt. 1937. a. kell 10 homm.

Piiskopliku Toomkoguduse
10-aastase kestvuse

Tänujumalateenistusel

Toomkirikus

I.

Viisil: Ärgake, nii vahid hüüdvad. 355.

Õnnistusi Jumal andnud
 Ja armust kümme aastat kandnud
 Me kogudust siin, teenides . . .
 Ses Ta armuküllust näeme,
 Et vilja kannab usu seeme,
 Mis külvatud on paludes.
 Ja — Tema sõna — tõed,
 Need kandvad — eluväed
 Meile vestvad;
 Et täna veel, me võitlusteel
 Ta kõnnib kõikjal meie eel.

Tänades aujärje poole
 Siit, saadame me laulu hääle,
 Sest siin Su koda Jeesus Krist.
 Siin Sa meie ligi tulnud,
 Su sõna — õnnistuseks olnud . . .
 Siin eluväeks meil saand — Su rist
 Ent palume Sult veel
 Ka tuleviku teel
 Õnnistusi.
 Et Sinu sees — Su risti väes,
 Me kõnniksime usus, tões.

Toomkog. 10. aastapäevaks kog. liige A. Truve.

Algliturgia.

II.

TARTU ÜLIKOOL Viisil: Oh anna tuhat keelt Sa mulle. P. 141.

RAAMATUKOGU

Suur Jumal, nüüd Su palge ette
 End kogub palvekogudus,
 Su isakojast meie kätte
 On lehvind taevaõnnist:
 Mis lootus siin on külvanud,
 See armu abil lõigatud.

Kui tihti võõraks mure tulnud
 Meil' seegi aasta päevadel,
 Meid kartus kohutamas olnud,
 Et läeme vastu puudusel!
 Kuid vara, hilja omal aal
 Sa kastet andsid külvimaal.

Seal vilja kuldsed pead on kosund,
 Nad nõtkund, täied terad sees,
 Nad nagu palvele on asund,
 Et kummardada lsa ees,
 Kel on nii suured loojajõud
 Ja laste vastu armunõud.

V. I. II.

Jutlus.

PT
 TRÜ Raamatukogu

324-143

ARHIIVKOGU

Eelmisel viisil.

See peale pühaks ohvriks saagu
 Me vaga tänu Isa ees,
 Ja selles arm end avaldagu
 Ka vennale, kes muredes.
 Jah, tänu tunnistagu suu
 Ja armgi selles leekigu!

V. I. I.

M. Lipp.

Palve ja teated.

III.

Omal viisil.

Sina üksi jõuad päästa
 Mind, mu Õnnistegija!
 Käed Su poole tahan tõsta,
 Ühtelugu paluda:
 Kisu kõige valu juured,
 Kisu minu patud suured
 Mu seest välja, läkita
 Oma Vaimu mulle ka.

Sinu ette kummardades,
 Issand, põlvi nõtkutan!
 Kuule, mis ma kahetsedes
 Sulle kaeban, tunnistan:
 Patus olen saadud, sündind,
 Selget nuhtlust olen teenind,
 Armu väärt ei ole ma,
 Siiski, Issand, halasta!

Piht.

Viisil: Minu süda, rõõmustele. P. 305.

Armastus, mis igavene,
 Kutsub sind nüüd inimene,
 Heldesti sull' vastu tõttab,
 Oma lauale sind võtab,
 Tahab sööta sind ja joota,
 Temalt õnnistust nüüd oota,
 Tema armu sees on saada,
 Mis võib valu vaigistada.

V. I. II.

H. Wühner.

Armulaualitus ja lõpuliturgia.

Omal viisil. 371.

Õnnista ja hoia,
 Vaimuga meid võia,
 Oma pale tõsta sa,
 Issand, ja meid valgusta!

Igal ajal jäägu
 Meile sinu rahu,
 Oma Vaimu anna sa,
 Jeesuga meid ühenda!

Õnnistamine.

Eelmisel viisil.

Aamen, aamen, aamen!
 Jeesu nime kiitkem!
 Meie Issand oled sa,
 Esimene, viimne ka!

Tallinna Piiskopliku Toomkoguduse 10 aastat.

Kõige vanemast kodumaa kirikuloo ajast põlvneb jumalakoda, milles on leidnud ulualust Piiskoplik Toomkogudus — Toomkirik. Kiriku asutamiseaasta ei ole kindlaksmääratav, tema nimi esineb esmakordselt a. 1233, kuid on väga tõenäoline, et taanlased, tunginud praeguse Tallinna juures maale a. 1219, kohe pärast maa vallutamist asutasid kiriku ja nimelt Toompäale. Seega võib tegelikult Piiskopliku Toomkiriku asutamiseaastaks pidada a. 1219, enesestmõistetavalt oli kiriku hoone sellal teisekujuline, praegune Toomkirik on aastasajandite jooksul toimunud ümber- ja juurdeehituste saavutus.

JAKOB KUKK
Esimene E. E. L. K. piiskop

Juba varsti pärast asutamist (1240) nimetab taani kuningas Valdemar 2. (1202—1241) selle meie kodumaa kõige vanema kiriku asutatud Tallinna piiskopkonna peäkirikuks. Toomkirik on nii siis maal asuvate kirikute emakirikuks — matrix ecclesiae. See ülesanne jääb tal läbi aastasajandite. Kodumaal valitsenud mitmesuguste ajajärkude jooksul on Tallinna Toomkirik kirikupäade kirikuks. Nii oli see juba taani ajal, sellele järgnenud ordu ja rootsi ajal ja kui vene ajal kaotati piiskopite amet ja seati sisse kindralsuperintendentide instituut, muutus Toomkirik piiskopite kirikust uute kirikujuhtide — kindralsuperintendentide kirikuks. Kindralsuperintendent oli ühtlasi ka Toomkoguduse ülemõpetaja.

See olukord kestab riikliku iseseisvuseni. Kui Eesti iseseisvuse ajal sai esimeseks eesti piiskopiks Keila õpetaja Jakob Kukk,

ei tunnustanud saksa Toomkogudus uut kirikupead oma ülemõpetajaks, ega tahtnud talle ka loovutada Toomkirikut jumalateenistuste pidamiseks. Niisugune olukord ei võinud olla loomulik, kuna ta oli vastolus igivanade traditsioonidega ja juba eelpool nimetatud taani kuninga Valdemar 2. määrusega 13. sajandist, mis oli püsinud muutmata ligi seitsmesaja aasta jooksul.

Sellest tingitult järgnebki ajajärk, mis Toomkiriku ajaloos ei kuulu heledamate hulka ja mis lõpeb seega, et Toomkirik tunnistatakse riigi omanduseks, kes ta lepingu põhjal annab tarvitada E. E. L. K. Konsistooriumile. Õigusega muutub niiviisi vana auväärne jumalakoda eesti kirikujuhi-piiskopi kirikuks. Kiriku üleandmine Konsistooriumile toimus 23. märtsil 1927. a. lepingu põhjal Siseministeeriumi esindaja ja E. E. L. K. voliniku vann. adv. A. Nirk'i juuresolekul. Üleandmise akti põhjal antakse Konsistooriumile üle „Toompea kiriku hoone ühes tema päraldustega ja temas leiduvate asjadega.“

Ühes sellega tekib aga ka tarvidus luua eesti piiskopi kogudust ja see ongi Tallinna Piiskopliku Toomkoguduse ellukutumise põhjus. (On huvitav märkida siinkohal, et juba 17. saj. eesti Toomkogudus on olemas olnud. Ta asutatakse rootsi ajal a. 1636 ja tema kestvus ulatab üle 100 aasta. Tähendatakse, et viimase koguduse õpetaja Peter Johann Fass'i lahkumisega Tallinnast a. 1739 eesti Toomkoguduse tegevus lõpeb.)

Tallinna Piiskopliku Toomkoguduse asutamine toimub 1927. aasta kevadel. Kõige esimesed märkmed Toomkoguduse asutamise kohta leiduvad Piiskopliku Toomkoguduse kantsliklades. Esimese sääl märgitud jumalateenistuse on piiskop Jakob Kukk pealkirjastanud sõnaga — avajumalateenistus. See jumalateenistus peeti 3. aprillil 1927. aastal. Piiskop jutlustab teemal: „Mina pean tegema selle tegusid, kes mind on läkitanud, nii kaua, kui päev on; öö tuleb, millal ükski ei või midagi teha. Nii kaua kui mina maailmas olen, olen mina maailma valgus.“ (Joh. 9, 4—5). Teadaannete osasse on piiskop tähendanud järgmist: „Eesti Toomkogudus avatuks kuulutada ja teatada, et sellesse kogudusse astuda soovijad teatagu sellest piiskopi kõnetundides Konsistooriumis . . .“

Nii on Piiskopliku Toomkoguduse organiseerimine alanud 3. aprillil 1927. a., kuid koguduse registreerimine ja tegelik asutamine toimub hiljem.

Usüühinguna registreeritakse „Eesti evangeeliumi luteri usu Toomkogudus“ Siseministeeriumis 25. mail 1927. a. (Uuesti registreerimisel 1935. a. jääb koguduse nimeks: E. E. L. K. Tallinna Piiskoplik Toomkogudus, mis on koguduse praegune ametlik nimetus.) VIII Kirikupäev, peetud Tallinnas 14.—16. juunini 1927, võtab uue koguduse vastu üldkirikusse. Kirikupäeva otsus hakkab maksma tema avaldamisega Kiriku Teatajas, mis teostubki viimase 1927. aasta juulikuu numbris (nr. 5). Nimeetatud kiriku Teataja on Konsistooriumi poolt kirjutatud alla 2. juulil 1927. a.

Koguduse organiseerimisetööd nõuavad aega. Nähtavasti uue tegevushooaja algusega, sügisel 1927. a., on koguduse kõige intensiivsem korraldamise aeg.

Toomkoguduse asutav koosolek peetakse 15. detsembril 1927. a. 23 hääleõigusliku liikme osavõtul. Asutava koosoleku protokollist selgub, et sellel ajal on olnud koguduses 55 täisealist liiget, peale selle alaealised. Asutav koosolek valib 12-liikmelise nõukogu, kes veel samal õhtul astub kokku ja valib juhatuse. Esimene Toomkoguduse juhatuse kujuneb järgmiseks: esimees K. Hellat, abiesimees A. Nirk, laekahoidja J. Haarman, kirjatoimetaja pr. H. Ljubimovsky. Pääle selle kuulub niihästi juhatusse, kui nõukogusse piiskop ameti poolest, kui koguduse ülemõpetaja. Ko-

guduse lõplikku kujunemist märgitakse jumalateenistusega pääkoosolekule — IV Kristuse tulemise pühal 18. det. 1927, kell 10 homm. Sel jumalateenistusel märgitakse ühtlasi Toomkiriku sise-mise remondi lõppu. Jumalateenistusel jutlustas Tartu Ülikooli süstemaatilise usuteaduse prof. d. dr. H. B. Rahamägi Eebr. kirja ptk. 13, salm 8 põhjal: „Jeesus Kristus on seesama, eile ja täna ja igavesti“.

Kui vaadata tagasi koguduse tekkimisajajärgu üksikutele tähtpäevadele, tekib küsimus, missugune neist kujutab tegelikku koguduse asutamist. Selleks on koguduse registreerimine Siseministeeriumis, mil kogudus sai juriidilise isiku õigused, s. o. 25. mai

**Teine E. E. L. K. piiskop ja Piiskopliku Toomkoguduse ülemõpetaja
d. dr. H. B. RAHAMÄGI.**

1927. Kuna aga koguduse organiseerimisetööd kestavad kuni 1927. a. detsembrini, mil peeti asutamiskoosolek, on koguduse aastapäeva mälestamine sügisel täiesti õigustatud, nagu see sünnib sel aastal. Langeb ju 1927. a. sügisele kõige intensiivsem koguduse organiseerimisjärk.

Esimese eesti piiskopi Jakob Kuke aegne Toomkogudus moodustab enesest iseseisva arenemisjärgu koguduse elus. Ta on peamiselt organiseerimise ja korraldamise aeg. Ametitalituste arv on alul tagasihoidlik, nagu see loomulik noores koguduses. Nii on seitsme esimese aasta jooksul olnud neid järgmiselt: ristimisi — 1927 —; 1928 — 2; 1929 — 6; 1930 — 1; 1931 — 2; 1932 — 6; 1933 — 1; leeritamisi — 1927 —; 1928 —; 1929 — 1; 1930 —; 1931 — 1; 1932 — 5; 1933 —; laulatusi — 1927 —

3; 1928 — 3; 1929 — 3; 1930 — 2; 1931 — 2; 1932 — 1; 1933 — 1; matuseid — 1927 —; 1928 — 1; 1929 — 2; 1930 — 1; 1931 — 1; 1932 — 1; 1933 — 1; armulaualkäijaid pole registreeritud.

Juhatuse koosseisus tuleb muutus esimees K. Hellati Haapsalu elama asumise läbi, kes selle tõttu astub tagasi esimehe kohalt. Nõukogu omal koosolekul 17. märtsil 1931. a. valib uueks juhatuse esimeheks vann. adv. A. Nirk'i, kes esimehe ülesandeid täidab tänapäevani.

Piiskop Jakob Kukk'e surma läbi († 25. VII 1933. a.) tekib Piiskoplikus Toomkoguduses suur muudatus. Toomkoguduse õpetaja kohuseid täidab ajutiselt õp. Rein Uhke, kes Toomkirikus ululust leidnud Pauluse koguduse õpetajaks. Tema asemele astub märtsis 1934 vikaarõpetaja Paul Kuusik. Kui 16. Kirikupäev 19. juunil 1934. a. teiseks E. E. L. K. piiskopiks valib Ev. Tartu Ülikooli süstemaatilise usuteaduse prof. d. dr. H. B. Rahamägi,

Piiskopliku Toomkoguduse
õpetaja mag. K. SAARSE

muutub ka Piiskopliku Toomkoguduse elu mitmeti. Võib väita, et teise piiskopi ametisse astumisega on lõppenud koguduse organiseerimise ja korraldamise esialgne ajajärk ja et siitpeale algab sisemise korraldamise ja rahuliku kasvamise aeg. 1. sept. 1934. a. annab asjaajamise üle asetäitja õpetaja Paul Kuusik, kes õpetaja kohuseid seega on täitnud peaaegu poole aasta jooksul.

Kuna piiskop kui terve evangeelse kiriku juht, ei saa oma tööjõudu pühendada küllaldaselt määralt Toomkogudusele, teeb ta, käsitledes põhikirja § 5, nõukogule ettepaneku kutsuda ametisse diakon-õpetaja. Oma koosolekul 8. aug. 1934. a. valib Piiskopliku Toomkoguduse nõukogu ülemõpetajale abiks diakon-õpetajana mag. Kurt Saarse. Koguduse kõstriks on edasi August Siiak.

Õpetajate ja kõstri ametisse õnnistamine toimub ühel järgnevaist pühapäevadest — XIV pühapäeval pärast Kolmainu Jumala püha, 2. septembril 1934. a. Päev kujunes kogudusele meeltilendavaks sündmuseks, selle päeva läbi on Toomkogudus saanud omale uued ametikandjad. Kogudus elas sellele kaasa elavalt, kirik oli tulvil. Samal jumalateenistusel õnnistas piiskop ametisse 5 õpetajaameti kandidaati, jumalateenistusel jutlustas õp.-diak. K. Saarse Püha Kirja sõna alusel — „... üks külvaja läks välja külvama“. (Matt. 13, 1—9.)

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Tartu Raamatukogu

Mitte küll otseselt Toomkoguduse ellu puutuvaks, aga sündmuseks, millele terve kogudus kaasa elas ja oma esindajate kaudu ka osa võttis, oli 2. eesti piiskopi d. dr. H. B. Rahamägi ametisse õnnistamine 16. sept. 1934. aastal. Jumalateenistus, mis algas kell 12 päeval Toomkirikus, oli ainulaadne ja jättis kõigile osavõtjaile sügava mulje. Jumalateenistusel viibis riigivanem K. Päts, õnnistamist toimetasid välismaa piiskopid, eesotsas rootsi peapiiskopi E. Eidemiga.

Et tutvustada ja ligindada koguduse liikmeid omavahel, korraldatakse samal sügisel esimene Toomkoguduse perekonnaõhtu. seekord Konsistooriumi ruumes, Kirikuplats 3, teisel korral. Selle õhtu korraldamine on lasunud Toomkoguduse prouade ja preilide õlul, kes seks otstarbeks pole keelanud oma lahket abi. Sellest daamide grupist kujuneb järgmisel aastal (1935) kindlakujuline komitee, alul kiriku kaunistamise komitee nime all, kes oma väärtusliku abiga on aidanud korraldada Toomkoguduse üritusi. Komitee päämiseks ülesandeks on alul olnud altari- ja kantslikatete valmistamine. Vastavate sissetulekute hankimiseks on korraldatud mitme aasta jooksul perekonnaõhtuid — 1935. a. Taevamine-mise pühal 30. mail 1935. a. endistes Konsistooriumi ruumes, Kiriku 8 ja kolmandal Kristuse tulemise pühal 15. det. Gustav Adolfi gümn. ruumes; 1936. a. emadepäeval 10. mail ja lõikusepühal 11. okt.; 1937. a. pühapäeval 25. apr. Nendest õhtutest saadava tulu abil jõuti 1936. a. niikaugemale, et muretseti altari- ja kantslikatted, alul lillad ja mustad, ja 11. okt. 1936. a., lõikusepühal, olid tarvitusel esimest korda valged altarikatted, viimased muretseti piiskopi erisummadest. Valged katted on valmistatud Riigi Kunsttööstuskoolis. On huvitav märkida, et kalevist altari-katte valmistamine nõudis 1970 töötundi, tema alla altarile asetatav linane kate aga 2656 töötundi.

1936. a. lõikusepäha oli kiriku kaunistamise seisukohast tähtis päev — esimene kord olid tarvitusel kiriku põrandale asetatud punased vaibad ja altariruumis olevad uued nägusad toolid. Selle päeva jumalateenistusel mälestati tänuga ka Toomkiriku välisremonti, mis teostus sama aasta suvel. Osa neist töödest on teostunud piiskopi summadest, osa aga Toomkoguduse daamidekomitee vaeva tulemusena. Komiteesse kuuluvad: pr. piiskop E. Rahamägi, pr. piiskop L. Kukk, pr. M. Kapsi, pr. L. Alde, pr. ja prl. Kann, pr. H. Kaal, pr. H. Siiak, pr. M. Nurk, pr. T. Haarman, pr. L. Hellat-Lemba, pr. L. Vainola, prl. E. Rahamägi, pr. H. Siim, pr. A. Stein, prl. K. Saarse, prl. E. Reinson, pr. L. Mahoni, prl. E. Kerstenson, prl. M. Korts-Lindus, prl. L. Lilleallik, pr. D. Roomees, pr. H. Antony, prl. E. Öunpuu, pr. Hindreko, prl. E. Tamm, prl. N. Ainomäe, prl. K. Vildtag.

Väliste korraldustööde kõrval ei jää soiku ka koguduse sise-mine ülesehitustöö. Toomkoguduse 1935. a. aruandes on öeldud, et see aasta on koguduse kindlakujulise ja normaalse arenemise aastaks. See selgub ka statistilistest andmetest — kasvab koguduse liigete arv, kõne all oleva aasta jooksul on korraldatud ka iseseisvaid leere, milliseid tervelt kolm — palmipuude püha, Neli-pühi ja lõikusepäha leer. On loomulik, et väikeses, noores koguduses ei saa olla palju leerilapsi, oma kogudusest oli pärit õige vähe leeriõpetusest osavõtjaid, suurem osa kuulus teistesse kogudustesse, tulid aga Toomkogudusse üle. 1936. a. peeti leere palmipuude pühal ja jaanipäeval, 1937. a. esimesel poolel oli leerilaste õnnistamine taevamine-mise pühal.

Suuremaks kiriklikuks sündmuseks on 1935. a. jooksul Piiskopliku Toomkiriku 700 a. kestvuse mälestamise jumalateenistus, peetud Kirikukogu kokkuastumise eelõhtul 30. okt. jumalateenistusel, millest võttis osa piiskop ja kõigi kolme Toomkirikus juma-

lateenistusi pidavate koguduste — Piiskopliku Toomkoguduse, Pauluse ja Öhtukogudus „Emmause“ — õpetajad, jutlustas praost emer. K. Thomson. Tarvitusel olid laululehed, millel ülevaade Toomkiriku ajaloost tema asutamisest peale tänapäevani. Kiriku tegelik 700 a. mälestuspäev oleks pidanud langema aastale 1919, raskete sõjaaegade tõttu ei ole sel ajal sellele sündmusele pööratud erilist tähelepanu. Piiskopi soov oli, et hakatakse mälestama kodumaa kõige vanema kiriku aastapäeva. Selleks jäädi peatuma 30. oktoobrile, usupuhastuse püha eelõhtule. See päev peab ka edaspidi jääma Piiskopliku Toomkiriku aastapäeva tähistajaks. Järgnevatel aastatel arvestatakse aga kiriku iga aastast 1219 pääle.

PIISKOPLIKU TOOMKOGUDUSE NÕUKOGU.

Istuvad: õp. K. Saarse, nõukogu esimees vann. adv. A. Nirk, piiskop H. B. Rahamägi, rev. kom. esimees notar J. Kristelstein, nõukogu abiesimees hra A. Kapsi.

Seisavad: hra J. Visnapuu, kand. mag. R. Kiviranna, köster A. Siiak, toimetaja H. Rahamägi ja vann. adv. K. Kurg. Pildilt puuduvad: laekur hra J. Haarman, dir. A. Veiderma, peasekretär A. Roomees, nõukogu liikmed hrad J. Klaar, J. Reintam ja notar A. Mahoni.

1935. a. lõpul toimub ka õpetaja-diakonuse instituudi ümberkujundamine õpetaja instituudiks. Nimelt võtab Piiskopliku Toomkoguduse nõukogu omal koosolekul 4. okt. 1935 vastu otsuse: „Piiskopliku Toomkoguduse nõukogu peab tarvilikuks õpetaja-diakonuse asemele valida õpetaja“, pidades otstarbekohaseks esitada täiskogule valimiseks üksainus kandidaat, nimelt senine õp.-diak. K. Saarse. Selle nõukogu otsuse kiidab hääks Konsistoorium ja õpetaja valimine toimub ühehäälselt täiskogul 15. det. Esmakordselt tuli täiskogu kokku „Toomkoguduse tuppa“ Toomkirikus. See on ruum, mis asub Gùldenbandi kabelist läänepool ja kandis varem nimetust — konsistoorium. Kaua aega oli ta tarvitamiskõlbmatu, kuni piiskop ta laskis korda seada. Siit peale on Toomkoguduse tuba olnud tarvitusel nii täiskogu kokkutulemise kohana, temas on peetud leeritunde, viimasel ajal ka lastejumalateenistusi.

15. detsembril peetud täiskogu läbi saab Piiskoplik Toomkogudus omale õpetaja, senise õp.-diak. mag. K. Saarse, piiskop on põhikirja kohaselt koguduse ülemõpetajaks.

Järgneva, 1936. a. tähtsamatest sündmustest tuleks nimetada uue nõukogu valimisi. Uute Põhimääruste kohaselt on E. E. L. K. kogudused valinud nõukogud juba 1935. a. viieks aastaks, Toomkoguduse nõukogu aga oli palunud ja saanud luba Konsistooriumilt toimetada valimisi hiljem, põhjendades seda seisukohaga, et koguduse kasvades järgmisel, s. o. 1936. a., on nõukogu valimiseks paremad võimalused. Nõukogu volituste aeg kestab ühtlasi teiste kogudustega 1940. aastani. Selle põhjal toimubki nõukogu valimine täiskogu koosolekul 3. mail 1936. a., kus uus nõukogu valitakse ühel häälel juhatuse poolt esitatud kujul ja nimelt — hrad Alfred Nirk, Joonas Haarman, August Kapsi, Henno Rahamägi, Jakob Kristelstein, Aleksander Veiderma, Kustav Kurg, Harald Roomees, Julius Reintam, Jakob Visnapuu, Jaan Klaar, August Mahoni. See on ka praeguse Piiskopliku Toomkoguduse nõukogu koosseis.

Omavalitsuse koosolekul 16. juunil 1936. a. valib uus nõukogu koguduse juhatuse (praegune koosseis), nimelt järgmiselt: esimees — vann. adv. Alfred Nirk, abi — hr. August Kapsi, laekahoidja — hr. Joonas Haarman, abi — dir. Aleksander Veiderma, kirjatöötaja — õp. Kurt Saarse, abi — peasekretär Arved Roomees.

Piiskopliku Toomkoguduse
köster A. SIIAK

Niihästi nõukokku kui juhatusse kuuluvad ameti poolest ülemõpetaja piiskop H. B. Rahamägi ja õp. K. Saarse.

Ühes kogu eesti evangeelse kirikuga pühitses Piiskoplik Toomkogudus piiskopi ja Toomkoguduse ülemõpetaja d. dr. H. B. Rahamägi 50 a. sünnipäeva 2. juunil 1936. a. Sedapuhku peeti Toomkirikus jumalateenistus ja õhtul oli ühine koosviibimine N. M. K. Ü. ruumes Lai 1. Piiskopi sünnipäeva puhul oli kirjastatud koguteos „Hugo Bernhard Rahamägi“. Päev jättis temast osavõtjatele üleva mulje ja suur õnnesoovide hulk kodumaalt ja väljaspoolt kodumaa piire tõendas veelkord lugupidamist ja armastust kõige mitmekesisemates ringkondades eesti kiriku juhi vastu.

Sügisel lahkub kodumaalt üheks aastaks Toomkoguduse õp. K. Saarse, asudes ennast täiendama teaduslikul alal Prantsusmaale, Strasbourg'i ülikooli evangeelse lut.-usu usuteaduskonna juurde kirikuvalitsuse kinnitusel Strasbourg'i ülikooli usuteaduskonna stipendiaadina. Tema äraolekul täidab Piiskopliku Toomkoguduse õpetaja ülesandeid üldkiriku vikaarõpetaja L. Raudkepp.

Ka 1937. aasta jooksul areneb koguduse sisemine elu. Mitmesugused pidulikud — ordinatsiooni, leerilaste õnnistamise, ki-

rikumuusika j. m. jumalateenistused, toovad elevust koguduse ellu. 1937. a. sügisest peale korraldatakse piiskopi soovil iseseisvad jumalateenistused igal pühapäeval, kuna siitsaadik jumalateenistused peeti vaheldumisi üle pühapäeva Pauluse kogudusega. Nüüd aga peetakse Piiskopliku Toomkoguduse jumalateenistusi igal pühapäeval kell 10 homm. Selle korralduse läbi koguduseliikmete ühtekuuluvuse tunne tohiks ainult kasvada.

Olgu toodud võrdluseks koguduse statistilistele andmetele a. 1927—1933 (lk. 6), ka koguduse arenemise teise järgu — 1934—1937 (1937. a. 1. okt-ni) andmestik. Viimase 3½ aasta jooksul olid koguduse ametitalitused järgmised: ristimisi 1934 — 6, 1935 — 10; 1936 — 9; 1937 — 7; leeritamisi — 1934 —, 1935 — 21; 1936 — 20; 1937 — 7; laulatusi — 1934 — 8; 1935 — 12; 1936 — 15; 1937 — 10; matuseid — 1934 — 4; 1935 — 3; 1936 — 5; 1937 — 5; armulaua käis — 1934 — 44; 1935 — 473; 1936 — 241; 1937 — 53.

Juulikuust 1937. a. töötab koguduse juures õpetajaameti kandidaadina mag. theol. Rudolf Kiviranna.

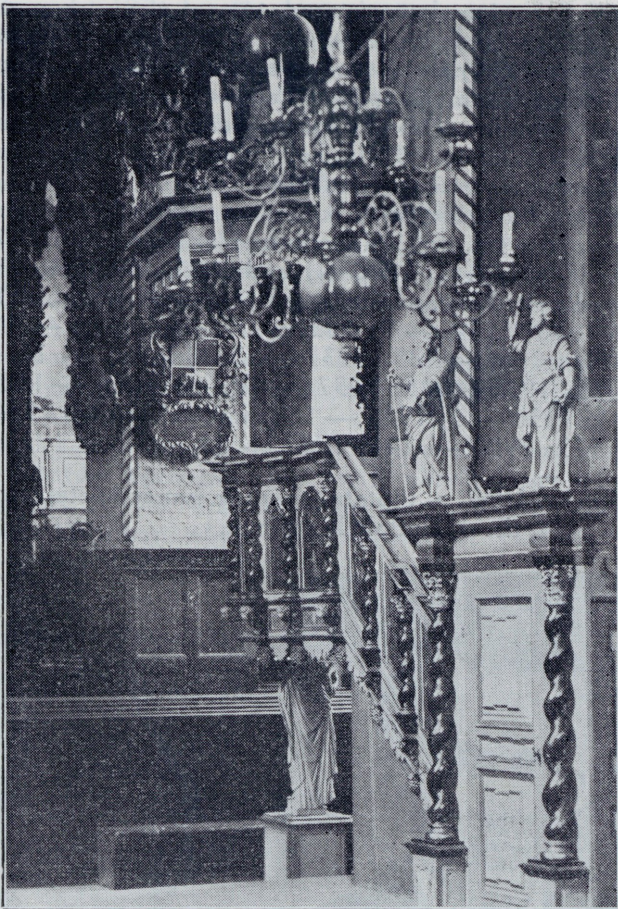
Piiskopliku Toomkiriku organist
helilooja JOHANNES HIOB

Piiskopliku Toomkoguduse jumalateenistusi on korduvalt kaunistanud Toomkiriku segakoor Cantate Domino, helilooja Johannes Hiob'i juhatusel, kes ühtlasi Toomkiriku organistiks.

Leinas mälestame surma läbi lahkunud koguduseliikmeid:

- Randa Kristelstein † 9. nov. 1928. a. 6 a.
- August Martin † 27. juulil 1929. a. 50 a.
- Jaak Premet † 9. nov. 1929. a. 1 a.
- Hugo Arthur Eller † 17. aug. 1930. a. 41 a.
- Kusta Loll † 9. jaan. 1931. a. 65 a.
- Jüri Gengelbach † 6. jaan. 1932. a. 59 a.
- Piiskop Jakob Kukkk † 25. juulil 1933. a. 62 a.
- Jüri Tammann † 8. nov. 1934. a. 68 a.
- Pridik Trakmann † 11. apr. 1935. a. 70 a.
- Melanie Roosimann † 15. juunil 1935. a. 8 a.
- Meta Tammo † 13. okt. 1935. a. 21 a.
- Elisabeth Valter † 11. jaan. 1936. a. 58 a.
- Amalie Tammann † 19. jaan. 1936. a. 68 a.
- Karl Roosimann † 21. aug. 1936. a. 10 a.

Kristus ütleb: **Mina elan ja teie peate ka elama.** (Joh. 14, 19).

Toomkiriku kantsel.

Vaadates tagasi oma 10 aastasele kestvusele, on Piiskoplikul Toomkogudusel küll põhjust olla tänulik Jumalale tema abi ja õnnistuse eest. 10 aastat koguduse elus on lühike aeg, 10 esimest aastat aga väga tähtis ajajärk alusmüüri rajamise mõttes. Meie loodame kindlasti, et see alusmüür on tugev ja kindel ja hoiab edaspidi ehitatavat. Võitlustest läbi on viinud ülesehitav töö koguduse juhtivaid tegelasi koguduse asutamisest pääle. Oleme praegu jõudnud rahulikku ülesehitamise aega. Tahame kõik ühiselt — need kellele on armas ja südamel Piiskopliku Toomkoguduse hää käekäik — töötada oma koguduse hääks, ehitada pandud alusele, kelleks on Jeesus Kristus, hoida emale kõik, mis kahjulik. „Ja raske sadu tuli maha, ja voolas vesi, tuli, ja tuuled puhusid, ja käisid selle koja peale, ja tema ei langenud mitte; sest tema alus oli kalju pääle pandud.“ (Matt. 7, 25.)

Tallinn, lõikusekuul 1937. a.

Kurt Saarse, mag. theol.

Piiskopliku Toomkoguduse õpetaja.